

Kapitola devátá

Šigeo Macuda zacrakl přezku aktovky, zběžně se rozhlédl a přešel na naší stranu ulice. Na okamžik letmo pohlédl směrem k nám, ale nepoznal nás a pokračoval v chůzi.

Pan Ogata sledoval, jak nás míjí. Když byl mladý muž pár kroků za námi, zavolal na něj: „Haló, Šigeo!“

Učitel se zastavil a otočil. Pak překvapeně popošel zpátky k nám.

„Jak se vede, Šigeo?“

Mladík vytrřel oči za brýlemi a pak se radostně rozesmál.

„No ne, pan Ogata! Takové překvapení, to bych nečekal!“ Uklonil se a podával mu ruku. „Takové milé překvapení. A takový Ecuko! Jak se máte? Moc rád vás zase vidím.“

Všichni jsme se navzájem uklonili a Šigeo si s námi potřásl pravicí. Pak se obrátil na mého tchána:

„Nejdete náhodou za mnou? Je to směla, protože přestávka na oběd mi už skoro končí.“ Mrkl na hodinky. „Ale na chvílku bychom ještě dovnitř zajít mohli.“

„Kdepak“ odmítl chvatně můj průvodce, „nechceme tě rušit v práci. Jen jsme šli kolem a já se rozpomněl, že tu bydlíš. Právě jsem Ecuko ukazoval tvůj dům.“

„Prosím vás, pár minut mě nezabije. Aspoň vám nabídnou trochu čaje. Udělalo se přišerné horko.“

„Ne, to ne. Musíš do práce.“

Oba muži chvíli stáli a nejistě se na sebe dívali.

„Jak jde život, Šigeo? Co ve škole?“

„No, víceméně jako vždycky. Znáte to. A co vy, pane Ogato? Doufám, že si penzi užíváte. Netušil jsem, že jste v Nagasaki. V poslední době jsem s Džiróem jaksi ztratil kontakt.“ Pak se obrátil ke mně a dodal: „Kolikrát jsem chtěl napsat, ale vždycky zapomenu.“

Usmála jsem se a cosi mu vřidně odpověděla. Pak se na sebe oba muži opět zadívali.

„Vypadáte naprosto báječně, pane Ogato,“ poznamenal Šigeo Macuda. „Líbí se vám ve Fukuoce?“

„Líbí, je to pěkné město. Koneckonců jsem se tam narodil.“

„Opravdu?“

Nastala další odmlka. Potom tchán prohlásil: „Nebudeme tě zdržovat. Chápu, že máš naspěch.“

„Ne, ne, mám ještě pár minut. Škoda že jste nešli kolem trošku dřív. Ale třeba byste se mohl zastavit, ještě než z Nagasaki odjedete.“

„Ano, pokusím se. Jenže musím navštívit tolik známých.“

„Pochopitelně, to si dovedu představit.“

„Co matka, je zdravá?“

„Ano, je v pořádku. Děkuji.“

Na okamžik opět ztichli.

„Jsem rád, že je všechno, jak má být,“ shrnul nakonec pan Ogata. „Jen jsme šli kolem a já ukazoval Ecuko, kde tu bydlíš. Při té příležitosti jsem si taky vzpomněl, jak sis k nám chodil hrát s Džiróem, když jste byli malí.“

Šigeo Macuda se zasmál. „Ten čas ale letí, co?“ prohodil.

„No jo, zrovna jsem to Ecuko taky říkal. Totiž, chtěl jsem jí povědět o jedné zvláštní příhodě, která se mi vybavila, když jsem zahlédl tvůj dům. Taková podivná věc.“

„Copak?“

„Náhodou mi to přišlo na mysl, když jsem zahlédl tvůj dům, to je vše. Viš, nedávno jsem cosi četl. Článek v jednom časopise. Myslím, že se jmenoval *Nový pedagogický měsíčník*.“

Mladý muž hned nezareagoval. Po chvíli přešlápl a položil aktovku na chodník.

„Aha,“ oduslil.

„Dost mě překvapilo, co jsem si přečetl. Totiž spíš ohromilo.“

„Ano, to bych předpokládal.“

„Vznělo to dost zvláštně, Šigeo. Dost zvláštně.“

Mladík se zhluboka nadechl a zabodil oči do země. Přikývl, ale jinak ani nedutal.

„Vlastně už delší dobu jsem se za tebou chystal, abychom si promluvíli,“ pokračoval pan Ogata. „Ale samozřejmě mi ta věc vypadla z hlavy. Šigeo, pověz mi upřímně, věříš vůbec něčemu z toho, co jsi napsal? Vysvětili mi, co tě vedlo k tomu, že jsi takové věci zveřejnil? Vysvětili mi to, Šigeo, abych mohl odjet domů do Fukuoiky s klidnou myslí. Momentálně jsem z toho docela zmatený.“

Hubený učitel kopal špičkou boty do kamínku. Nakonec si povzdechl, vzhlédl k panu Ogatovi a narovnal si brýle.

„Mnohé se v posledních letech změnilo,“ začal.

„Máš určité pravdu, to vidím sám. Co je to za odpověď, Šigeo?“

„Vysvětlím vám to, pane Ogato.“ Odmíchl se a opět sklonil hlavu k chodníku. Podrbal se za uchem. „Víte, musíte to pochopit. Leccos je teď jinak. A u toho nejspíš nezůstane. Je jiná doba, než tehdy, když... když vy jste býval vlivným člověkem.“

„Ale Šigeo, jak to s tím souvisí? Doba se možná mění, ale proč takový článek? Copak jsem ti někdy něco udělal?“

„Ne, nikdy. Aspoň ne osobně.“

„No to bych prosil. Vzpomínáš si na den, kdy jsem tě představitel řediteli naší školy? To není tak dávno, vidíš? Nebo se to snad taky odehrálo v jiné době?“

„Pane Ogato“ – mladý muž zvýšil hlas a zdálo se, že náhle nabyl převahy –, „pane Ogato, kéž byste se byl zastavil o hodinku dřív. Mohl jsem vám vše vysvětlit důkladněji. Teď nemáme kdy vše řádně probrat. Povím vám však jedno. Ano, věřil jsem všemu, co jsem v tom článku napsal, a věřím tomu i nadále. Za vašich časů se japonské děti učily hrozně věci. Učily se nesmírně škodlivé lži. A nehorší na tom je, že se učily nepřemýšlel a nepochybovat. Proto naši zemi postihla vůbec nejstrašlivější katastrofa v dějinách –“

„Možná jsme prohráli válku,“ přerušil ho pan Ogata, „ale nemusíme se proto po nepříteli opíci. Prohráli jsme válku, protože jsme neměli dost zbraní a tanků, ne proto, že by naši lidé byli zbabělí nebo naše společnost povrchní. Nemáš ponětí, Šigeo, jak tvrdě jsme dřeli, lidé jako já nebo jako doktor Endó, jehož jsi v článku taky urážel. Z celého srdce jsme milovali svou vlast a usilovali o to, aby se pravě hodnoty udržely a předávaly dalším generacím.“

„O tom vůbec nepochybuj. Nepochybuj, že jste to myslili upřímně a tvrdě dřeli. To jsem nikdy ani na vteřinu nezpochybnil. Zkrátka se přihodilo, že jste napřeli síly nevhodným směrem – ba co víc, špatným směrem. Tehdy jste to nemohli vědět, ale bohužel je to tak. Naštěstí je to už za námi a můžeme za to být jediné vděční.“

„To je zvláštní, Šigeo. Opravdu tomu věříš? Kdo tě naučil říkat takové nehoráznosti?“

„Pane Ogato, buďte k sobě upřímný. V hloubi duše určitě sám víte, že je to pravda. A abychom byli spravedliví, vás by nikdo neměl obviňovat z toho, že jste si

neuvědomovali skutečný dosah svého konání. V tom období chápal jen málokdo, kam to všechno spěje, a ta-
kové opovázlivce čekalo za podobné názory vězení. Teď jsou ale svobodní a povedou nás ke světlym zítřkům.“

„Světlym zítřkům? Co je to za nesmysl?“

„Už musím jít. Mrzí mě, že jsme si o tom nemohli povídat důkladněji.“

„Co to má znamenat, Šigeo? Jak můžeš takhle mluvit? Nemáš vůbec tušení, kolik úsilí a obětavosti lidé jako doktor Endó do své práce vložili. Tenkrát jsi byl ještě malý, tak jak můžeš vědět, co se dělo? Jak můžeš vědět, kolik práce jsme odevzdávali a čeho jsme dosáhli?“

„Čirou náhodou jsem obeznámen s určitými aspekty vašeho působení. Například s vyhazovem a uvězněním pěti učitelů z Nišizaky v dubnu 1938, pokud se nemýlím. Tito lidé jsou však nyní na svobodě a pomůžou nám dosáhnout světlych zítřků. A teď se omlouvám.“ Učitel sebral aktovku a uklonil se. „Pozdravujte Džiróa,“ dodal, otočil se a odkráčel.

Pan Ogata Šigea pozoroval, jak se nám cestou z kopce vzdaluje. Ještě chvíli mlčky postál. Když se obrátil ke mně, pohnával mu ve tváři úsměv.

„Mladí muži překypují sebevědomím,“ poznamenal.

„Patrně jsem nebyval jiný. Skálopevně přesvědčený, že to vím nejlíp.“

„Otče,“ připomněla jsem, „snad bychom už měli jít k paní Fudžiwarové. Je čas na oběd.“

„Jistě, Eucuko. Není ve mně ani špetka ohleduplnosti, když tě tu nechávám stát v tom horuku. Pojdme navštívit tu mlou dānu. Rád ji zase uvidím.“

Zamířili jsme opět dolů a přešli dřevěný můstek přes skromnou říčku. Pod námi si na břehu hrály děti, některé dokonce zkoušely rybařit. Posléze jsem panu Ogatovi sdělila:

„Plácal pěkné nesmysly.“

„Myslíš Šigea?“

„Příšerné nesmysly. Myslím, že se tím vůbec nemusíte zabývat, otče.“

Zasmál se, ale do řeči mu nebylo.

149